

INFORMIRATI GRAĐANE - OSNOVNI ZADATAR

Šibeniski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 421 — GOD. IX.

ŠIBENIK, 12. LISTOPADA 1960.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

PONOVNO RAZMOTRENO PITANJE TRGOVINE I SNABDIJEVANJA

SAVJETOVANJU PRISUSTVOVAO DRUG MILUTIN BARTIĆ

Povećanje gradskog stanovništva, veće kupovne sposobnosti potrošača i sve veći assortiman robe široke potrošnje, doveli su u toku prvog polugodišta ove godine i do povećanog prometa u trgovini, ali i do novih problema u nabavilačke, organizacione i distributorske prirode.

Trgovinski promet u prvom polugodištu ove godine iznosio je 4,900 milijuna dinara ili 49 posto od planiranog godišnjeg prometa, odnosno za 8 posto više od prometa prvog polugodišta 1959. godine.

Do sličnog procesa došlo je i na području ugostiteljstva i turizma. Ostvareni promet u ovoj oblasti na kotaru u prvom polugodištu iznosi 326 milijuna dinara, što iznosi 51,4 posto od godišnjeg plana. Samo u Šibeniku je promet ugostiteljskih poduzeća u odnosu na prošlu godinu porastao za 45,3 posto. Najveći promet imao je restoran »Rijeka» sa 83 posto u odnosu na prvo polugodište 1959. godine, zatim »Jadrana» sa 54 posto i ostali.

U prvom polugodištu ove godine i priliv turista bio je veći od onog prošle godine za oko 2000, a broj noćenja veći za oko 17.000 ili 63 posto. Znatno je porastao broj ležaja u kućnoj radinosti u gotovo svim mjestima na području kotara, a u Šibeniku od 70 na 300.

U slijedećim godinama, a posebno nakon izgradnje Jadranske magistrale, predviđa se naglo povećanje trgovinskog prometa, kao i turističko - ugostiteljskih i snabdijevačkih usluga, pa u vezi toga, već danas aktuelni problemi na tom području traže neodloživa rješenja.

Prošlog tjedna se o tim problemima raspravljalo na jednom sastanku nadležnih faktora u privredi na kotaru u prvom polugodištu iznosi 326 milijuna dinara, što iznosi 51,4 posto od godišnjeg plana. Samo u Šibeniku je promet ugostiteljskih poduzeća u odnosu na prošlu godinu porastao za 45,3 posto. Najveći promet imao je restoran »Rijeka» sa 83 posto u odnosu na prvo polugodište 1959. godine, zatim »Jadrana» sa 54 posto i ostali.

U prvom polugodištu ove godine i priliv turista bio je veći od onog prošle godine za oko 2000, a broj noćenja veći za oko 17.000 ili 63 posto. Znatno je porastao broj ležaja u kućnoj radinosti u gotovo svim mjestima na području kotara, a u Šibeniku od 70 na 300.

Potpredsjednik NO kotara Mirko Kuhač, je tom prilikom rekao, da se i u postojecim uslovima ograničenih izvora snabdijevanje može popraviti. Poduzeće »Plavina« i »Mesopromet« snabdijevaju se poljoprivrednim proizvodima uglavnom van kotara. Poljoprivredne zadruge su malo orijentirane na otkup jaja, peradi, povrća i drugih poljoprivrednih viškova. Međutim, stanje je takvo, da treba odlučno ići na stvaranje novih vlastitih izvora i skladniških kapaciteta. Na tome će se već nešto radi. Tako će se o-sposobiti jedan povrtnar u području Jadrtovca, a potrošačko skladište s rashladnim uredajima, kapaciteta oko 50 vagona, bit će uskoro pušteno u pogon. Ono će mnogo pomoći kontinuiranom snabdijevanju potrošača.

Pokušalo se sa tovom teladi. Međutim, naišlo se na otpor stručnjaka iako, prema njegovom mišljenju, ima za to uslova. Sada na tome radi poljoprivredno dobro »Glavica« u Kninu.

Potpredsjednik NO Šibenik, Nikola Čače, rekao je da su u toku izvjesne mјere, ali da su sredstva, kojima komuna za svrhu raspolaže, vrlo mala. Za sada su osigurana početna sredstva od oko 4 milijuna dinara za osposobljavanje jednog pedradnika. U planu je izgradnja skladišta za industrijsku robu.

U svrhu realizacije mnogih potreba s ovog područja osnovan je poseban fond u koji se ulaze 2 posto od čistog prihoda privrednih organizacija. Danas se u tom fondu nalazi oko 20 milijuna dinara.

Ali, s obzirom na neravnopravnost snabdijevačkih izvora i aktuelnog stanja na tržištu i u ugostiteljstvu, sve je to malo i problemi se sporo rješavaju. Trgovacka mreža je zbog svojih organizacionih slabosti i pomanjkanja odgovarajućih skladništa nesposobna da primi svu robu, koju tržiste traži i upravo to predstavlja usko grlo trgovine.

Već se naziru i problemi snabdijevanja grada kruhom, a ukoliko se ne poduzmu potrebne mјere, oni će za godinu, dvije biti vrlo akutni. Danas se u gradu prodaje dnevno oko 12.000 kg kruha, a postojeći proizvodni kapaciteti su dotrajali. Prijeti opasnost da gradsko poduzeće, koje podmiruje 50 posto potreba, obustavi proizvodnju. Na ovom području nedostaju tehnološka rješenja i nema izradene perspektive, ali misli se ići na izgradnju modernih pekara sa sistemom tunelskih peći kapaciteta 20.000 kg dnevno. Ovim bi se dovelo i do boljeg assortmana u proizvodnji kruha, jer se sada prodaju jednolični proizvodi peciva. Za rješenje ovoga pitanja trebalo bi investirati oko 200 milijuna dinara.

Drug Milutin Baltić je u diskusiji rekao, da bi trebalo formulariti programe za sve otvorene probleme. Sto se tiče izgradnje gradske klaonice, iznjo je mišljenje, da ne bi trebalo ići na objekat većih kapaciteta, već da bi bilo ekonomičnije ići na izgradnju skladniških i rashladnih uredaja, budući da će nove saobraćajnice omogućiti brži dovoz artikala siroke potrošnje sa unutarnjeg tržišta. Sve objekte, čija je izgradnja u planu, treba sagledavati sa stanovišta korištenja kapaciteta i akumulativnosti.

On se složio sa izgradnjom konzumne mljekare u gradu, ali je napomenuo da bi u prvom redu trebalo ići na stvaranje izvoza mlijeka, odnosno uzgoja oko 2500 mlijeci krava, jer mljekara sama po sebi ne će rješiti problem nabavke mlijeka.

Prema njegovom mišljenju u pogledu osiguranja izvora za nabavku povrća, voća i mesa trebalo bi kooperirati sa susjednim zadarskim područjem.

Kao važan problem u sklopu rješavanja svih iznesenih problema istaknuti su stručni kadrovi o kojima bi u trgovini, a naročito na području ugostiteljstva trebalo više voditi brige. Naime, znane investicije i objekti sami po sebi ne će rješiti akutne probleme trgovine i snabdijevanja, ako u njima ne budu radili stručno sposobni kadrovi.

D. T.

On se složio sa izgradnjom konzumne mljekare u gradu, ali je napomenuo da bi u prvom redu trebalo ići na stvaranje izvoza mlijeka, odnosno uzgoja oko 2500 mlijeci krava, jer mljekara sama po sebi ne će rješiti problem nabavke mlijeka.

Ovaj primjer nije izmišljen, već je uzet iz jednog zapisnika u Beogradu.

Ili, drugi primjer. Građanin zna da je društvenim planom komune predviđen neki objekt, a on se ne gradi. On ne zna zašto i često je obavještavan iz sasvim proizvoljnih izvora.

Može se sa sigurnošću reći da je potreba za rješavanjem ovoga pitanja već toliko sazrela da će se općim traženjem vjerovatno

Nema organizacije Socijalističkog saveza u kojoj se rukovodstvo nije ozbiljno zamislilo pred jednim veoma ozbiljnim zadatkom — kako informirati građane o najvažnijim problemima komune, stambene zajednice ili mjeđusobne organizacije.

Ovaj zadatak nije naišao kao rezultat nekih direktiva odozgo, već prije svega kao potreba koju diktira stvaran život i svakodnevni rad u organizacijama. Pokaže se u praksi da u pravom smislu aktivni član Socijalističkog saveza može biti samo onaj građanin, koji je dobro informiran o svemu što se u njegovoj sredini događa.

Ali, i to, makoliko bilo korisno, ostaje kao još jedan oblik usmeno informiranja. Mnoge organizacije, međutim, smatraju da se za suvremeno informiranje mora stvoriti izvjesne tehnika koja bi omogućila umnožavanje raznih biltena, dnevnih ili nedjeljnih informacija, saopćenja ili odgovora na postavljena pitanja i t. d. Takvi materijali bili bi dostupni građanima da ih sami uzimaju pri prolazu pored prostorija Socijalističkog saveza ili neke druge ustanove, ili bi ih netko razine.

Naravno, ovakav način informiranja zahtijeva da bi određena sredstva, pa organizacije računaju na pomoć narodnih odbora, a neke razmatraju mogućnost korištenja postojeće tehnike narodnih odbora. Razumljivo je da za ovakav oblik informiranja treba obezbijediti i ljudi koji bi mogli pripremiti dobru informaciju.

Nema sumnje da će se iz mnogobrojnog diskusija koje se sada o ovoj temi vode, a još više iz prakse koja se već začinje, roditi novi oblici informiranja sporo se nalaze i usavršavaju. Može se slobodno reći da u dobrom broju komuna to dolazi zbog nedovoljnog shvaćanja samog problema, jer se ponekad ni postojeća sredstva, kao što su lokalni listovi, nisu dovoljno koristila da se građani prije svega informiraju o najvažnijim pitanjima svakodnevnog života komune, o njenoj politici i t. d. Negdje se za to nisu dovoljno koristili ni zborovi birača.

Međutim, poslije Petog kongresa SSRN-a i ujeku sadašnje puno aktivnosti na prilagođavanju rada Socijalističkog saveza savremenim uslovima, postao je gotovo općeprihvaćen princip da bez širokog i sistematskog informiranja građana ne može biti govor o njihovom stvarnom i suštinskom učešću u upravljanju društvenim poslovima.

Uzmimo jedan primjer. Donosi se plan i program rada stambene zajednice. Savzan je sastanak. Ljudi prvi put čuju sadržinu tog programa, i već na istom tom sastanku treba i da ga usvoje. Ali, oni su ga bar čuli. A šta će biti s onima koji nisu došli na sastanak. Nema drugog načina nego ponovo sazivati zbor...

Ovaj primjer nije izmišljen, već je uzet iz jednog zapisnika u Beogradu.

Ili, drugi primjer. Građanin zna da je društvenim planom komune predviđen neki objekt, a on se ne gradi. On ne zna zašto i često je obavještavan iz sasvim proizvoljnih izvora.

Može se sa sigurnošću reći da je potreba za rješavanjem ovoga pitanja već toliko sazrela da će se općim traženjem vjerovatno

naći nova sredstva i novi oblici informiranja ljudi u lokalnim zajednicama.

U nekim komunama pripremaju se takozvane javne tribine pri narodnim univerzitetima na kojima bi prema potrebi istupali društveni i politički radnici, stručnjaci ili odgovorni službenici komune i davali kompetentne informacije o pojedinim problemima, ili odgovarali na pitanja građana.

Ali, i to, makoliko bilo korisno, ostaje kao još jedan oblik usmeno informiranja. Mnoge organizacije, međutim, smatraju da se

za suvremeno informiranje mora stvoriti izvjesne tehnika koja bi

omogućila umnožavanje raznih

biltena, dnevnih ili nedjeljnih

informacija, saopćenja ili odgovora

na postavljena pitanja i t. d.

Takvi materijali bili bili bi dostupni građanima da ih sami uzimaju

pri prolazu pored prostorija Socijalističkog saveza ili neke druge ustanove,

ili bi ih netko razine.

Naravno, ovakav način informiranja zahtijeva da bi određena

sredstva, pa organizacije računaju

na pomoć narodnih odbora, a neke razmatraju mogućnost korištenja postojeće tehnike narodnih odbora. Razumljivo je da za ovakav oblik informiranja treba obezbijediti i ljudi koji bi mogli pripremiti dobru informaciju.

Nema sumnje da će se iz mnogobrojnog diskusija koje se sada o ovoj temi vode, a još više iz prakse koja se već začinje, roditi novi oblici informiranja sporo se nalaze i usavršavaju. Može se slobodno reći da u dobrom broju komuna to dolazi zbog nedovoljnog shvaćanja samog problema, jer se ponekad ni postojeća sredstva, kao što su lokalni listovi, nisu dovoljno koristila da se građani prije svega informiraju o najvažnijim pitanjima svakodnevnog života komune, o njenoj politici i t. d. Negdje se za to nisu dovoljno koristili ni zborovi birača.

Međutim, poslije Petog kongresa SSRN-a i ujeku sadašnje puno aktivnosti na prilagođavanju rada Socijalističkog saveza savremenim uslovima, postao je gotovo općeprihvaćen princip da bez širokog i sistematskog informiranja građana ne može biti govor o njihovom stvarnom i suštinskom učešću u upravljanju društvenim poslovima.

Uzimimo jedan primjer. Donosi se plan i program rada stambene zajednice. Savzan je sastanak.

Ljudi prvi put čuju sadržinu tog programa, i već na istom tom sastanku treba i da ga usvoje. Ali, oni su ga bar čuli. A šta će biti s onima koji nisu došli na sastanak. Nema drugog načina nego ponovo sazivati zbor...

Ovaj primjer nije izmišljen, već je uzet iz jednog zapisnika u Beogradu.

Ili, drugi primjer. Građanin zna da je društvenim planom komune predviđen neki objekt, a on se ne gradi. On ne zna zašto i često je obavještavan iz sasvim proizvoljnih izvora.

Može se sa sigurnošću reći da je potreba za rješavanjem ovoga pitanja već toliko sazrela da će se općim traženjem vjerovatno

obavještavati i ljudi koji bi mogli pripremiti dobru informaciju.

Uzimimo jedan primjer. Donosi se plan i program rada stambene zajednice. Savzan je sastanak.

Ljudi prvi put čuju sadržinu tog programa, i već na istom tom sastanku treba i da ga usvoje. Ali, oni su ga bar čuli. A šta će biti s onima koji nisu došli na sastanak. Nema drugog načina nego ponovo sazivati zbor...

Ovaj primjer nije izmišljen, već je uzet iz jednog zapisnika u Beogradu.

Ili, drugi primjer. Građanin zna da je društvenim planom komune predviđen neki objekt, a on se ne gradi. On ne zna zašto i često je obavještavan iz sasvim proizvoljnih izvora.

Može se sa sigurnošću reći da je potreba za rješavanjem ovoga pitanja već toliko sazrela da će se općim traženjem vjerovatno

obavještavati i ljudi koji bi mogli pripremiti dobru informaciju.

Uzimimo jedan primjer. Donosi se plan i program rada stambene zajednice. Savzan je sastanak.

Ljudi prvi put čuju sadržinu tog programa, i već na istom tom sastanku treba i da ga usvoje. Ali, oni su ga bar čuli. A šta će biti s onima koji nisu došli na sastanak. Nema drugog načina nego ponovo sazivati zbor...

Ovaj primjer nije izmišljen, već je uzet iz jednog zapisnika u Beogradu.

Ili, drugi primjer. Građanin zna da je društvenim planom komune predviđen neki objekt, a on se ne gradi. On ne zna zašto i često je

OVIH DANA U ZEMLJI

Ovih dana održan je V. kongres SSRN Makedonije. I ovaj je značajni politički skup, kao i nedavno održani kongres Socijalističkog saveza Crne Gore, ukazao na osnovne zadatke ove organizacije u narednom razdoblju. Radi se prije svega o pripremama za provođenje niže krupnijih mjeru vezanih uz novi petogodišnji plan koji se upravo priprema. Međutim, Kongres je dao i ocjenu dosadašnjeg privrednog i društvenog razvoja ove Republike, koja je ranije spadala među naše najnerazvijenije krajeve. Ta je ocjena veoma pozitivna, jer je Makedonija upravo u tom vremenskom razdoblju, od 1954. do danas, zabilježila svestrani politički, društveni i privredni razvoj.

Na kongresu je govorio i drug Edvard Kardelj. On je u svom govoru naročito pažnju obratio uspjesima i problemima desetogodišnjeg rada radničkih savjeta, zatim ulozi organizacije Socijalističkog saveza u povezivanju građana s komunom, a osvrnuo se i na vanjsko-politička zbivanja ističući naročito veliku misiju predsjednika Titu na XV. sastojanju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija.

Ovih smo dana također informirani da je zakazano sastovanje Savezne narodne skupštine. Ovo prvo jesensko sastovanje održat će se 27. ovog mjeseca. Kako se predviđa razmatrat će se više zakonskih nacrtova, što ih je dosad već razmotrilo i usvojilo Savezno izvršno vijeće. Među tim nacrtima naročito su zanimljivi nacrt Zakona o organizaciji zdravstvene službe, zatim nacrt Zakona o tehničkim pronašlascima i patentima, te nacrt Zakona o štampi i drugim oblicima informacije. No, s posebnim

nim se interesom očekuje diskusija o izvještaju Savezne izvršne vijeće o petogodišnjim iskustvima i problemima komunalnog uredjenja.

Citav prošli tjedan prošao je također u znaku brige za djecu. Naime, u toku »Dječeg tjedna«, koji je održan od 3. do 10. ovog mjeseca poduzeto je niz akcija kojima je bio cilj da se društvena briga o djeci još više pojača. Osim toga nije je i o posve konkretnim akcijama — razradi planova o osnivanju i unapređenju ustanova za djecu u okviru planova komuna i stambenih zajednica. Tim je povodom dr. Vladimir Bakarić primio grupu zagrebačke djece i zadržao se s njima u dužem razgovoru.

Početak ovog mjeseca značajan je i po tome, što se počelo s primjenom novog Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju poljoprivrednika, čemu su prethodile veoma obimne i dugotrajne pripreme.

Ranije smo u ovom listu prikazali koja su prava poljoprivrednih proizvođača iz zdravstvenog osiguranja. Sada ćemo iznijeti njihove obaveze prema ovom osiguranju.

Nosilac osiguranja poljoprivrednika je kotarski fond, koji se osniva u okviru Zavoda za socijalno osiguranje. Finansijska sredstva fonda se akumuliraju iz tri izvora: doprinosa poljoprivrednih proizvođača odnosno porezkih obveznika iz poljoprivrede, iz budžetskog doprinosa općina i budžetskog doprinosa NR Hrvatske. Postoje dvije kategorije doprinosa koga plaćaju poljoprivredni proizvođači i građani koji su oporezovani iz poljoprivrede. To su doprinosi od poljoprivrednih priroda i osobni doprinosi. Prvi doprinosi plaćaju poljoprivredni proizvođači, koji se bave poljoprivrednom djelatnošću kao redovnim zanimanjem, zatim građani, koji imaju porezu podložne prihode od poljoprivrede (ako se tom djelatnošću ne bave, nego su, recimo, radnici i službenici) i osobe, koje se radi privredovanju bave lovom ili ribolovom. Ovaj doprinos plaća se bez obzira da li je obveznik ili netko od njegovog domaćinstva osiguran po ovom zakonu ili nije. Stopa ovog doprinosa iznosi

5%, a određuje se na katastarski prihod (bez smanjenja), odnosno na osnovicu koja služi za razrez poreza na dohodak (ribolov). Na drugi osobni doprinos obavezni su isključivo poljoprivredni proizvođači i to oni, koji su po ovom zakonu osigurani. Doprinos iznosi 700 dinara po osiguranoj osobi godišnje. Oni poljoprivredni proizvođači koji imaju samouzemlje iz zakupa ili napolice, plaćaju samo osobni doprinos, a ne doprinos od poljoprivrednih prihoda. Ako je vlasništvo zemljišta u sporu, doprinos plaća osoba koja koristi zemljište i to jedan i drugi doprinos. Za članove seljačkih radnih zadruga osiguranih po ovom zakonu, doprinos od poljoprivrednih prihoda na zemlju unijetu u zadrugu, plaća sama zadruga za sve svoje članove. Ukoliko više vlasnika zemljišta žive u jednom zajedničkom domaćinstvu, za jedan i drugi doprinos se zadužuje onaj član domaćinstva, koji se zadužuje porezom na dohodak iz poljoprivrede. Oni poljoprivredni proizvođači, koji osim prihoda iz poljoprivrede imaju i prihode iz sporednih djelatnosti u poljoprivredi, ako se oporezuju, plaćaju doprinos od 5% i od porezne osnove koju čine tri prihoda.

Ove doprinose razrežuje i naplaćuje organ uprave Općinskog narodnog odbora nadležan za poljoprivredni prihodi i osobni doprinosi. Prvi doprinos plaćaju poljoprivredni proizvođači, koji se bave poljoprivrednom djelatnošću kao redovnim zanimanjem, zatim građani, koji imaju porezu podložne prihode od poljoprivrede (ako se tom djelatnošću ne bave, nego su, recimo, radnici i službenici) i osobe, koje se radi privredovanju bave lovom ili ribolovom. Ovaj doprinos plaća se bez obzira da li je obveznik ili netko od njegovog domaćinstva osiguran po ovom zakonu ili nije. Stopa ovog doprinosa iznosi

5%, a određuje se na katastarski prihod (bez smanjenja), odnosno na osnovicu koja služi za razrez poreza na dohodak (ribolov). Na drugi osobni doprinos obavezni su isključivo poljoprivredni proizvođači i to oni, koji su po ovom zakonu osigurani. Doprinos iznosi 700 dinara po osiguranoj osobi godišnje. Oni poljoprivredni proizvođači koji imaju samouzemlje iz zakupa ili napolice, plaćaju samo osobni doprinos, a ne doprinos od poljoprivrednih prihoda. Ako je vlasništvo zemljišta na pokušaju više kotara, doprinos od poljoprivrednih prihoda pripada onom kotarskom fondu kod kojeg je obveznik ili netko od njegovih članova zdravstveno osiguran. Međutim, ako je takav obveznik osiguran po nekom drugom temelju (a ne po ovom zakonu), doprinos od poljoprivrednih prihoda pripada onom kotarskom fondu, na čijem području se nalazi zemljište obveznika.

Kako je obaveza osiguranja počela 1. X. 1960., to će se doprinos od poljoprivrednih prihoda razrežati i naplatiti za 4. trojmesec u visini od 1,25% od katastarskog prihoda (porezne osnove), a osobni doprinos u visini od 175 dinara po osiguranoj osobi. Čekovi za ovu naplatu učinjuće će se obveznicima do kraja ovog mjeseca. Za naplatu ovih doprinosa primjenjuju se propisi o razrezu i naplati poreza na dohodak.

Narodni odbor općine pokriva budžetskim doprinosom 85% predviđenih rashoda za troškove usluga iz čl. 12 Zakona, a NR Hrvatska također budžetskim doprinosom od 85% troškova za

lječenje duševnih oboljenja.

Osim navedenih doprinosa, može postojati i poseban osobni doprinos i izvanredni doprinos. Poseban osobni doprinos se uvođi kada se provodi proširenje zdravstveno osiguranje, što se uvođi odlukom Narodnog odbora općine ili kotara. Plaćaju ga samo poljoprivredni proizvođači i to za sve članove, koji su usigurani po zakonu. Izvanredni doprinos uvođi se onda, kada se manjak fonda ne može drukčije sanirati (iz rezerve i iz reosiguranja), a plaćaju ga samo poljoprivredni proizvođači, a ne i ostali građani koji imaju porezu podložne prihode od poljoprivrede (tj. koji se ne bave poljoprivredom kao redovnim zanimanjem). O ovom doprinisu odlučuje Kotarski narodni odbor, a na prijedlog skupštine kotarskog fonda.

Zdravstvene iskaznice poljoprivrednih proizvođača ne ovjeđavaju dok pravo po ovom zakonu postoji, pa se prava ostvaruju samo uz osobnu kartu osigurane osobe i njezine zdravstvene iskaznice. I. Ramljak.

Obaveznici doprinosa fonda poljoprivrednih proizvođača

Prijava na osiguranje poljoprivrednih proizvođača izvršena je na našem području na vrijeme, a zdravstvene iskaznice gotovo su uručene do ovog mjeseca. Osigurano je ukupno 57.915 osoba, što u odnosu na broj stanovnika čini nešto ispod 33%. Ukupno prijavljenih bilo je 18.200, a 3.789 obveznika se nisu našli na terenu, jer su odselili ili umrli, pa se za njih nisu utvrdili podaci. Nepotpisanih prijava je oko 2% svih obveznika, koji je bilo naročito ispod 33%.

Ranije smo u ovom listu prikazali koja su prava poljoprivrednih proizvođača iz zdravstvenog osiguranja. Sada ćemo iznijeti njihove obaveze prema ovom osiguranju.

Nosilac osiguranja poljoprivrednika je kotarski fond, koji se osniva u okviru Zavoda za socijalno osiguranje. Finansijska sredstva fonda se akumuliraju iz tri izvora: doprinosa poljoprivrednih proizvođača odnosno porezkih obveznika iz poljoprivrede, iz budžetskog doprinosa općina i budžetskog doprinosa NR Hrvatske. Postoje dvije kategorije doprinosa koga plaćaju poljoprivredni proizvođači i građani koji su oporezovani iz poljoprivrede. To su doprinosi od poljoprivrednih priroda i osobni doprinosi. Prvi doprinosi plaćaju poljoprivredni proizvođači, koji se bave poljoprivrednom djelatnošću kao redovnim zanimanjem, zatim građani, koji imaju porezu podložne prihode od poljoprivrede (ako se tom djelatnošću ne bave, nego su, recimo, radnici i službenici) i osobe, koje se radi privredovanju bave lovom ili ribolovom. Ovaj doprinos plaća se bez obzira da li je obveznik ili netko od njegovog domaćinstva osiguran po ovom zakonu ili nije. Stopa ovog doprinosa iznosi

5%, a određuje se na katastarski prihod (bez smanjenja), odnosno na osnovicu koja služi za razrez poreza na dohodak (ribolov).

Na području šibenske općine preko tri tisuće omladinaca i omladinki nalaze se izvan organizacije. Na općini je u 61 omladinskih organizacija učlanjeno preko 4.800 mladića i djevojaka.

U 28 sela od 35 koliko ih ima na općini, osnovane su organizacije.

Postoje mogućnosti da se organizacije osnuju još u Perkoviću, Sitnu Donjem i Donjem Polju. Uđlučeno je, da se ona mjesta u kojima se ne može formirati organizacija, pripove susjednom većem mjestu, u kojima već postoje omladinske organizacije. U poduzećima su već ranije osnovane omladinske organizacije. Bez organizacija je Bolnica i neki manji kolektivi. U svim školama postoje omladinske organizacije i one okupljaju gotovo svu školsku omladinu.

Govoreći o sistemu, metodu i sadržaju rada organizacija i rukovostava, predsjednik Općinskog komiteta NOH-e Josip Gabrić, je naglasio, da još uvijek neka omladinska rukovodstva traže sadržaj rada van konkretnog života i neposrednih problema. To je dovelo do toga, da se omladinsko rukovodstvo Remontnog zavoda »Velimir Skorpić« od posljednje konferencije nije ni jednom sastalo, a o radu s omladinom da se i ne govori. Slična je situacija i u nekim drugim privrednim organizacijama.

Nasuprotnome potrebno je istaknuti pravilno usmjeravanje rada omladinske organizacije i tvornice tekstila »Jadran« i TLM »Boris Kidrić«.

Iz naših poduzeća

Novi brodovi

Sibensko područje, osobito njezin otočki dio, ima bogatu pomorsku tradiciju. Međutim, zna se, da tradicije se ne živi. I zato se danas učinju veliki napor, da se ta tradicija dostojno nastavi. Da se isprave neke grijeske, načinje decentralizacijom naše flote. Tom prilikom, naime, Sibenik nije dobio gotovo ništa. Iako je po svoj logici morao i trebalo dobiti.

Pomorsko poduzeće, o kojem je ovdje riječ, mlađe je pa, iako je mnoge teškoće otklonilo, još ih uvijek ima u svom radu. A, kako je poznato počelo se od govoru ničega.

Danas »Slobodna plovida« raspolaže s četiri broda tipa »Liberty«, koji su uglavnom stari, a ukupna tonaza im iznosi 42.000 BRT. Naravno, da ovako stari brodovi iziskuju i velike napore u izdražavanju, teško zbog toga već sada, dok je navrijeme, mora misliti o tome da se poveća i poboljša ploveći park. U tom smislu poduzeće je i usmjerilo svoje

NASTAVIT ĆE SE RADOVI NA PUTU KNIN—PLAVNO

Ovih dana posebna komisija obišla je trasu puta u izgradnji Knin — Plavno, da bi utvrdila stanje izvršenih radova i odredila poslove, koji će se moći zavrsiti do kraja ove godine. Načinak radova na putu Knin — Plavno treba da otpočne početkom oktobra.

U nekoliko sela šibenske općine formirani su teritorijalni omladinski aktivci. Ovo je prvi konkretni korak u realizaciji odluka CK NOH-e formiranju teritorijalnih organizacija i određivanju njihovog sadržaja rada. Formiranje teritorijalnih aktivaca i organizacija trebat će u načskorije vrijeme provesti i u samom gradu. Svaka teritorijalna organizacija sastojala bi se u okupljanju omladine prema teritoriji zapošljavanja ili stanovanja i organiziranju političkog rada i kulturno-zabavnog života.

U mnogim selima omladina je radila na izgradnji komunalnih objekata. Školska omladina trebala bi da se najviše zaloziti na produbljivanju osnovnih smjernica reformirane škole, pripremama za početak lokalnih radnih akcija, održavanju seminara s

omladinskim rukovodiocima, širenju propagande među omladinom za uključivanje u razne društvene organizacije, naročito u kazalište mlađih.

Pravilnog i sistematskog rada s radničkom omladinom nije bilo.

Općinski komitet NOH-e planira je rad Centra za obrazovanje omladinskih kadrova pri kojem će se održati niz seminara za rukovodioce školske omladine, članove sekretarijata svih organizacija, koji rade na ideološkom uzdužanju i za omladince članove radničkih savjeta. Uskoro će početi rad Omladinska politička škola. Na plenumu je bilo riječi o problemu kadra u Općinskom komitetu NOH, kao i o pripremama za godišnje konferencije omladinskih organizacija. (Or)

Iz naših poduzeća

Novi brodovi

Sibensko područje, osobito njezin otočki dio, ima bogatu pomorskiju tradiciju. Međutim, zna se, da tradicije se ne živi. I zato se danas učinju veliki napor, da se ta tradicija dostojno nastavi. Da se isprave neke grijeske, načinje decentralizacijom naše flote. Tom prilikom, naime, Sibenik nije dobio gotovo ništa. Iako je po svoj logici morao i trebalo dobiti.

Dobivanjem ovih novih plovnih jedinica riješit će se i još jedan problem, a to je zapošljavanje na konkursu dobiti nekih 15 milijardi 600 milijuna dinara. Ta se suma, jasno, neće dobiti tako lako, i baš zbog toga je potrebljano da naše lokalne narodne vlasti pruže punu podršku, u što se uostalom i ne sumnja.

Dobivanjem ovih novih plovnih jedinica riješit će se i još jedan problem, a to je zapošljavanje na konkursu dobiti nekih 15 milijardi 600 milijuna dinara. Ta se suma, jasno, neće dobiti tako lako, i baš zbog toga je potrebljano da naše lokalne narodne vlasti pruže punu podršku, u što se uostalom i ne sumnja.

Jedna stvar naročito obođavati naše gradane. Riječ je o sniženju cijena nekim artiklima ove prodavaonice. Sniženje cijena je dosta upadljivo. Tako, na primjer, muška bicikla koja je prije stajala 40.000 dinara, sada košta samo 20.000 dinara. Ili na primjer usisac za prašinu: umjesto prijašnjih 15.000 dinara, sada košta samo 10.000 dinara. Stednjaci »Standard«, za koje je prije sniženja trebalo izbrojiti 44.000 dinara, sada stoje na raspolaganju kupcima za 30.000 dinara.

No, jedna će stvar naročito obođavati naše gradane. Riječ je o sniženju cijena nekim artiklima ove prodavaonice. Sniženje cijena je dosta upadljivo. Tako, na primjer, muška bicikla koja je prije stajala 40.000 dinara, sada košta samo 20.000 dinara. Ili na primjer usisac za prašinu: umjesto prijašnjih 15.000 dinara, sada košta samo 10.000 dinara. Stednjaci »Standard«, za koje je prije sniženja trebalo izbrojiti 44.000 dinara, sada stoje na raspolaganju kupcima za 30.000 dinara.

slove financija (uprave prihoda) kod koje se obveznik zadužuje porezom i to na temelju podataka katastarskih prihoda i na temelju broja članova domać

Nasi ljudi

Čovjeka treba shvatiti

Kod njih dolazimo gotovo svaki dan. I biramo i prebiramo i tražimo. Htjeli bi uviđati biti zadovoljni. A i njima je to cilj. I oni se tada osjećaju zadovoljni. No, ponekad se i naljutimo: na tezgi ne nađemo ono, zbog čega smo došli. I odlučamo da se ne uđemo u to. A oni ostaju. Ponovo pružaju ovo ili ono i broje zgužvane novčanice. Tako ujutro i poslijepodne. Koliko tako sati u jednom mjesecu, u jednoj godini?

Zbog toga smo malo zavirili u jednu od mnogih prodavaonica 'voća, povrća u našem gradu. I razgovarali s jednom od prodavačica.

Razgovarali s Ljubicom Urošević.

— Čovjeka treba shvatiti

Ima li vaš rad nekih osobnosti?

— Pa manje više, u svakom radu ima nešto što ga čini drukčijim od drugog. Ima, svakako da ima nečeg posebnog. Možda je od svega najlepše što se svakodnevno susrećeš s mnogo ljudi, u trenutku porazgovaraš s njima. A to je svakako lijepo i dragoo, jer što je ljepše no biti uz čovjeka.

Bude li nekad u radu nesporazuma?

— Kako kada, jer uglavnom nastojim da ljudima, dakle mušterijam ugodim. Možda to uviđe i nije moguće, ali češće jest, i kada toga ima onda se prosti osjećaš sretan. Uostalom nisam došla ovde da sjedim već da radim, a i imam toliko godina i iskustva, da znam da čovjek treba kulturno poslužiti. Pa i ja sam, konačno, kupac.

Dobro, kada ste to spomenuli, a kako vas poslužuju?

— Sad, ne znam što da rečem. Ja ovdje mnogo ljudi poznam, i ondje gdje podem mogu reći da sam lijepo i pristojno poslužena. Najbolje iz iskustva znam, da se uviđe ne može biti dobre volje. Ako kada nađe slučaj, da mi nešto i nije tako ugodo, znam preći preko toga. Ljudi treba ipak znati razumijevati.

Traže li vam možda nekad kupci ono što im momentalno ne možete pružiti?

— Pa i toga bude, iako doduše veoma rijetko. Malo imo onih koji ovduđe dođu »zafrkavati«, a ako i takav neide, njega se brzo »pročita«... Inače, ponekad postane nekih artikala, i ako ljudi traže razumljivo je da ih se ne može podvoriti. A sve to skupa uglavnom ne ovisi o nama. Re-

Gdje najradnije provodite svoje slobodno vrijeme?

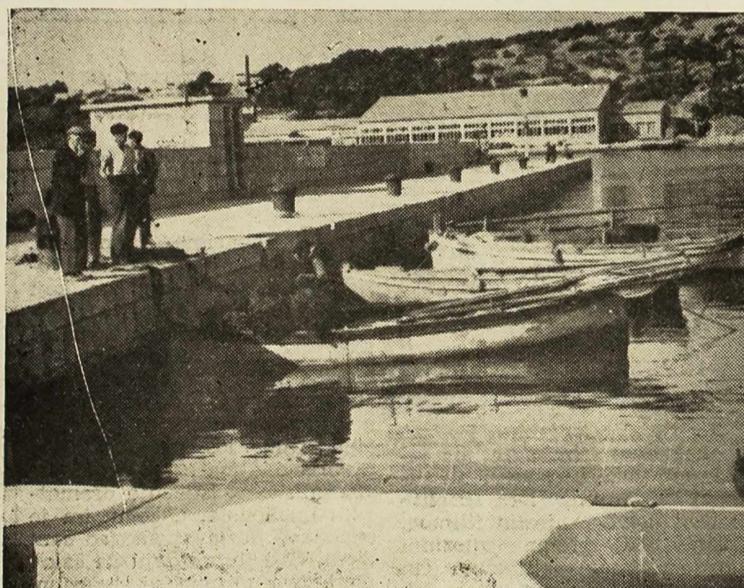
— Mi radimo dvokratno, a i bez toga nemam baš mnogo vremena na slobodnom raspolaženju. Kada podem iz dućana čeka me kuća, a tam, zna se, uviđek ima mnogo posla. Inače, češće, zapravo mnogo puta podem u kino. Gledanje filmova pruža mi mnogo zadovoljstva.

Što vam je najveća želja?

— Ja imam djecu, za njih živim i prema tome radujem me sve ono što mislim da je njihovo dobro. I možda zato imam mnogo želja koje su baš njima upućene. Zasada mi je najveća želja i o tome stalno mislim, da mi sin koji studira, uspješno završi studije. Za njega se žrtvujem, a kako sada stvari stope, vjerujem da će se tome uskoro radovati.

Što najviše cijenite kod čovjeka?

— Drago mi je kada vidim da se čovjek prema čovjeku lijepo odnosi, kada ima povjerenje jedan u drugoga. D. Bećir

Prvič Luka

Gradani pišu

NEPOTREBNA GUŽVA

Nedavno sam bio u Zatonu. Čekam da kupim kartu za brod »Ohrid«, koji vozi na relaciji Skradin — Sibenik, ali prodavač karata nema. On dolazi pet minuta prije polaska broda i jašno da je tada nastala gužva za karatu. Kartu nisam dobio iako sam spremio sitni novac i nekoliko puta molio da mi da kartu.

Ukrcao sam se na brod bez karte, ali sam na brodu morao platiti kartu i globu. Na brodu sam doznao od same posade, da bi prodavač karata trebao doći jedan sat prije polaska broda. Tada ne bi bilo negodovanja putnika i osoblja zaposlenog na brodu.

Međutim, ima nešto što i opravdava prodavača karata. Selo Zaton ima osvjetljenje, ali prostorem u kojim se vrši prodaja karata nema svjetlost i po mraku se, dabome, ne mogu izdavati karte.

Mislim, da bi na tom prostoru trebalo zabraniti vožnju motornih vozila, a djeci omogućiti ne-smetanu igru i šetnju. (T. R.)

OPASNOST PRIJETI DJECI

Nedjelju, jedini slobodni u sedmici koristim da izvedem djecu na Šubićevac. Međutim, sve više sam razočarana gledajući kako po stazicama, koje ogradiju prostor za igranje djece, koriste dječaci, a često i odrasli da se uče vožiti bicikl ili motorna vozila. Često se čuje uživak: »Pazi bicikl« ili »Pazite ide motor!«

Narod splitskog kotara takođe pokazuje veliko interesiranje za

Sa savjetovanja potrošača vijčane robe

Na inicijativu Tvornice vijaka u Kninu je 7. i 8. oktobra održano savjetovanje potrošača vijčane robe, koje je prema dnevnom redu obuhvatilo razmatranje mogućnosti kooperativne saradnje između potrošača i kninske tvornice, nastojalo se dobiti orijentacionu sliku potreba vijčanih proizvoda za petogodišnji period i raspraviti problematiku osiguranja sirovina.

ZA »OKRUGLIM« STOLOM

U prisustvu potpredsjednika NO općine Mate Jukića i predstavnika dvadeset zainteresiranih poduzeća, najvećih potrošača robe u našoj zemlji, savjetovanje je otvorio Petar Trišić, direktor Tvornice vijaka, koji je učesnik savjetovanja, okupljene za »okruglim« stolom upoznao sa razvojem Tvornice vijaka od osnutka do danas, kao i njezinom perspektivom. Nakon toga su predstavnici tvornice ing. Mišo Rašeta i Lozo Grubor podnijeli uvodne referate o tehničko-ekonomskim pitanjima iz oblasti proizvodnje i potrošnje vijčane robe.

Oblici kooperacije mogli bi se ostvariti i u okvirima proširenja assortimenta vijčanih proizvoda. Tačko može se dosta učiniti u dotjerivanju izgleda i zaštiti potrošača vijčane robe. Možuće je kooperacija u osiguranju sirovina i upućivanju stručnjaka.

Istaknut je primjer kooperacije FAMOSA, koji je u nevolji da riješi pitanje površinske zaštite vijaka i navrki za svoje potrebe, ustupio Tvornici vijaka izvjesna osnovna sredstva i stručnu pomoć.

VIJČANA ROBA PROBLEM BROJ 1

Predstavnici jugoslavenske industrije na savjetovanju u Kninu istakli su da za mašinski, motorni, elektroindustriju, brodogradilištu i industriju poljoprivrednih strojeva, kvalitetna vijčana roba predstavlja problem broj 1. Zbog nedovoljnog fonda vijčanih proizvoda, »TAM« je na primjer morao brisati iz spiska 16 mašina iz investicionog programa, a »FAP« stalno povećava potrebe u vijčanoj robi, »Rade Končar«, ih uvozi, a to isto čine i ostali.

Zato iz ove situacije treba što prije naći izlaz. Jedan od puteva je suradnja s Tvornicom vijaka.

Tvornica vijaka ne može ova pitanja sama rješiti, pogotovo

izgradnja vodovoda kod Perkovića

Sibensko poduzeće Gradski vodovod izvodi radove na novom vodovodu od Perkovića do Doca i Bogdanovića (Strato), koji se nalaze na splitskom kotaru. Radovi će trajati dvije godine, a financira ih Narodni odbor splitskog kotara.

Pošto glavni cjevovod jednim dijelom prolazi kroz šibensku općinu, uskoro će i tamošnja sela Gornje i Donje Sitno, Mravince i Perković i nekoliko njihovih zaselaka konačno dobiti vodu. Pomanjkanje zdrave pitke vode teško se odražavao na život stanovnika tog kraja i zato je razumljivo njihovo interesiranje za izgradnju priključaka na glavni vodovod.

Kako radovi napreduju na glavnim vodovodnim kanalima, isto tako se upoređuju i iskopi na ogranicima za selo Perković i Mravince.

Narod Perkovića je već iskopao jarak dug 800 metara. Gradski vodovod je tada prilikom pružanja pomoći u kom presoru i eksplozivu. Na ovim dobrotvornim radovima sudjelovalo je cijelo selo, a najviše su se istakli Ante Perković, Ivan Perković, Paško Perković, Ivan Perković p. Roka, Martin Perković, Tome Perković, Nikola Perković, zatim Matija, Ana, Franja i Ika Perković i mnogi drugi.

Narod splitskog kotara takođe pokazuje veliko interesiranje za

Koliko se kupuje namještaja?

Zanimalo nas je koliko naši građani obnavljaju svoje domove novim namještajem, te smo posjetili dvije prodavaonice ovih potrepština.

U prodavaonici poduzeća »Korint« su nam ovakve podatke: u ovoj godini naši građani unijeli su u svoje domove 225 garnitura spačavih soba, 175 kuhinja, 105 kombiniranih ormara, 64 kauča, 312 individualnih ormara, 284 kreveta kompletni, te 170 šivačkih mašina raznih vrsta. Za sve ovo su utrošili oko 84 milijuna dinara.

Kod »Lesnine« prodaja namještaja kreće se ovako: spačavih soba 180, kombiniranih soba 50, kuhinjskog namještaj 108, raznih kauča 130 komada, preko 1.200 stolica, te raznog drugog namještaja u vrijednosti od preko 12 milijuna. Prodavaonica »Lesnine« izvršila je promet od oko 56 milijuna dinara.

Mislim, da bi na tom prostoru trebalo zabraniti vožnju motornih vozila, a djeci omogućiti ne-smetanu igru i šetnju. (T. R.)

»SIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Sibenik

Uredništvo: Sibenik — Ulica Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Direktor: Marko Jurković

Glavni i odgovorni urednik:

NIKOLA BEGO

Uređuje redakcijski kolegij

Tekući račun: Komunalna banka Sibenik broj 435-70-1-7

Rukopisi se ne vraćaju

Preplaata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din.

Tisk: »Stampas« — Sibenik

Pored »FAMOSA« i petrovaradinske »Pobede«, koja takođe kooperira s Tvornicom vijaka i ostalim učesnicima čula su se mišljenja da je moguće naći zajednički jezik na bazi kooperacije.

Predstavnik »Rade Končara« pozdravlja tu inicijativu i predlaže, da se njegovom poduzeću daju podaci i podnesu nacrte. Zanima ga koliko kvalitetnog čelika tvornica treba i koji alat.

»Pobeda« bi mogla pružiti pomoći alatnici, kao što je nedavno bila ponudila.

Industrija motora u Rakovici je zainteresirana za počinjanje, željela bi kooperirati na toj osnovi.

»Bratstvo i jedinstvo« iz Novog Travnika razmotrit će pitanje suradnje i predstavnik ovog kolektiva nadje da prvo rezultatima već u toku naredne godine.

Predstavnik »TAMA« rekao je: »Mogli bi vam pomoći u izradi alata, a predstavnik »FAPA«: Zanimaju nas specijalno vijci i toj stvari moramo hitno rješavati. Mišljenja predstavnika osećak »OLZ«-a bilo je takođe u prilog kooperacije s Tvornicom vijaka. I »Titovo Vogošće« spre-

mno je da pruži pomoći u izradi alata. Takođe i delegat »Industrije« iz Zagreba izjasnio se za kooperaciju.

TVORNICA VIJAKA PRECIĆE U UDRUŽENJE MASINOGRADNJE

Tvornica vijaka, koja je dosad pripadala Udrženju metalopradarske industrije, da bi se još tješnje povezala sa svojim potrošačima, namjerava preći u članstvo Udrženja mašinogradnje.

Preko tog udruženja bit će bolja veza sa industrijom za koju proizvodi.

Učesnici savjetovanja pozdravili su ovu namjeru Tvornice vijaka.

Nakon uspješnog dvodnevnog savjetovanja formulirani su zaključci o nužnosti uspostavljanja kooperativne suradnje između Tvornice vijaka i zainteresiranih poduzeća, koja čine groj Jugoslavenske industrije u potrošnji vijčane robe.

S ovim zaključcima bit će upoznati Komitet za spoljnu trgovinu i Saveznu industrijsku komoru.

Drniš

Nova autobusna pruga

U Šibeniku se nalazi veliki broj radnika i daka iz Petrovog pola. Svake subote oni izlaze kućama autobusom Autotransportnog poduzeća Sibenik. Prilikom dolaska u Drniš, putnici iz okolnih seli obično pješače 12 do 13 kilometara da bi uveče stigli svojim kućama. Zato su oni obratili upravi Autotransportnog poduzeća, da im svake subote i

praznika dodijeli jedan autobus na relaciju Šibenik — Drniš — Kljaci. Poduzeće je udovoljilo njihovoj molbi. (MŽ)

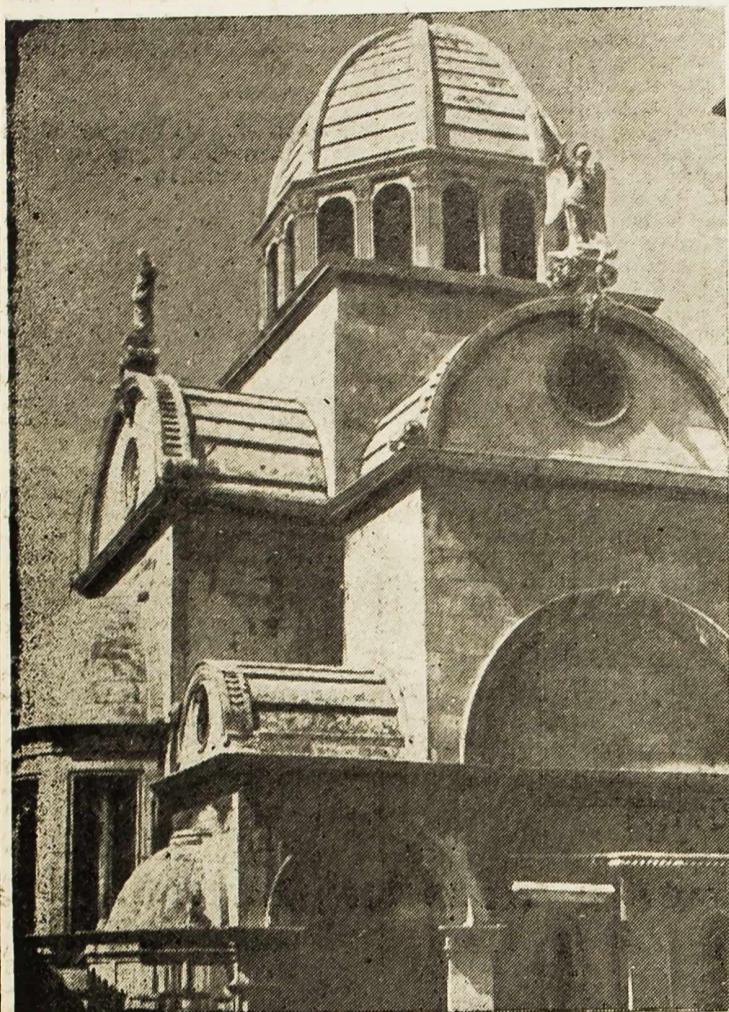
»DJEĆI TJEDAN« ZABORAVLJEN U DRNIŠU

»Dječji tjedan« protekao je u Drnišu nezapažen i ničim obilježen. Njega nisu osjetila ni djeca, a ni odrasli. Za njega se znalo tek po prigodnim poštanskim markama, koje su se prodavale po trgovinama i kinoblagajni. Pored toliko dječjih organizacija, organizacija koje u svom programu imaju rad s najmlađima i škola, Tjedan je prošao bez priredbe, bez jedne tople riječi za djecu i o dječi. Tjedan je svaki komentator sviđan. (c)

POŽAR U ŠIRITOVČIMA

U selu Širitovci, općina Drniš nedavno je došlo do požara u kojem je izgorjela kuća Jake i Mire Vatavuk. Prema podacima dobivenim od Sekretarijata za unutrašnje poslove u Šibeniku do požara je došlo uslijed dotrajlosti električnog stupa, koji se suočio s prouzrokovao kratki spoj. Žrtva nije bila, a materijalna šteta se cijeni na preko 1 milijun dinara. Zahvaljujući intervenciji vatrogasaca iz Siveća i Drniša, vatra je lokalizirana. (Oz.)

Historijski spomenici

Katedrala u Šibeniku predstavlja zadivljujuće djelo graditeljstva.

O katedrali i o njenim graditeljima, kao i o samoj gradnji, napisane su opširne studije, koje su danas predmet proučavanja.

Jedna od najinteresantnijih stvari na katedrali, svakako je njen kupola s ostalim svodovima. U bogatoj arhitekturi, ona se diže iznad križališta, gdje se spajaju krovovi glavnog broda, horava i transepta. Donji dio kupole uklopljen je izvana u četvrtastu postolje, iz koga izbjija oktogonalni buben sa šesnaest prozora. Iznad bubnja se vitki diže lako zaobljeni kupola. Svojim vitkim profilom, te svojim jakim rebrima, ona podsjeća na kupolu Brunelleschia u Santa Maria del Fiore u Firenci, koju su vremeni majstora Nikole - građitelja kupole na šibenskoj katedrali, smatrali čudom toskanskog graditeljstva.

Kupola, kao i svi svodovi, konstruirani su na osobit način. Nije upotrebljen nikakav način spajanja blokova do tada poznat kod nas. Kamene mase, izlijebljene sa strane, slagane su jedna na drugu bez ikakvog drugog veziva, stvarajući kompaktne cjevine, koje zadržuju.

Šibenska katedrala ima heke elemente, koji su karakteristični za neke mletačke crkve, pa je bilo predpostavki, da se radi po direktnom mletačkom utjecaju. Međutim, graditelj Nikola Firentinac imao je gotovo koncepciju svoga djela još i prije nego su neke mletačke crkve bile gotove.

Izgleda, dakle, da u ovom slučaju imamo primjer istodobnog i neovisnog konačnog tipa i u Mlecima i u Šibeniku.

Neosporna je originalnost majstora Nikole, te vrlo interesantne i jake umjetničke ličnosti ... J. Čelar

ODGOJNI PROBLEMI

O ZAPUŠTENOM ODGOJU DJECE

Postoji jedan društveni problem, kojim se ozbiljno bave naši psihijatri, pedagozi, pravnici i drugi javni radnici. To je problem djece zapuštenog odgoja. Prije nego li se uputimo u sушtinu ovog pitanja i analizu pojawa, koje ovu djece prate, potrebno je, da se odgovori na pitanje: »Što je to djeće zapuštenog odgoja? Tu se misli svakako u prvom redu na onu dječju, koja su izgubila uvježbu za jedan pravilan i savremen odgoj, pa su zbog toga ta dječa dobila sklonosti i stekla navike, koje nisu u skladu s društvenim postojećim zakonima i propisima.

Postoje uglavnom tri grupe ovakve djece: 1. odgojno ugroženi, 2. moralno ugroženi, 3. mali pre-stupnici. Uglavnom, život ove djece, moralne navike i kulturno vlađanje je u potpunom rasulju. Za školski red, nastavu i disciplinu, najopasnija je druga grupa, a za društvo kao takovo, treća grupa. Ova se dječa u školi prave »mali junaci«, te su vrlo interesantni za svojim ispadima. Oni vrše veliki utjecaj na svoje drugove, pa su kadri rasklinjati disciplinu čitavog razreda. Sta više, oni su vodeće jezgro, koje se kroz školsku godinu sve više proširuje. Ukrötiti se ne daju, a na svaku opomenu reagiraju izjavom: »Pa što ja radim?« Zajste na temelju psiholoških posmatračica i ispitivanja došlo se do zaključka, da ta dječa sebe niti vide, niti čuju, pa valjda ne osjećaju ni svoje prekršaje, niti se za iste smatraju odgovorni. Kada biraju društvo, onda izabiru takove drugove, kojima mogu nametnuti svoju volju i svoj autoritet. Zanimljivo je i to, što oni vole malo društvo, najviše u troje. Veće društvo je kratkoga vijeka. Najjači je obična voda, koja se sam nametne. Njegovim nare-

kultura - prosvjeta - kultura

POGODNIJE PROSTORIJE ZA POSUDBENU BIBLIOTEKU

Mislimo da nije potrebno govoriti o tome, kolika je važnost dobre knjige u izdizanju i proučavanju širokih narodnih slojeva. O tome je već toliko pisano i govoreno, da bi se, pišući još jednom, samo opetovale dobro poznate stvari. Međutim, to sada nije moguće. No, to nije sve. U sadašnjim prostorijama, ili, točnije, prostoriji biblioteke, nalazi se i čitaonica. Biblioteka prima dnevnu štampu i povremene publikacije, kao književne casopise i slično, ali od toga ne ma velike koristi, jer zaboga, može li se normalno čitati, može li se pravilno shvaćati u prostoriji kroz koju svaki čas netko prolazi, zapitkuje i više. Više kažem, jer ulica je (tehniku prometnog razloga), što je knjižni fond šibenske posudbenе biblioteke više nego skroman. Ako čovjek potraži neku od značajnijih knjiga, teško će ju dobiti, jer ako ona i postoji, ima je u malo primjeraka, te treba čekati red, ili, što je još teže - uopće je nema. Nema je iz jednog razloga, koji je već pomalo proučen - nema je zbog novaca. Knjige su još uvijek veoma skupe, a sredstva što ih biblioteka dobiva za nabavu novih knjiga više nego nedovoljna. Nove knjige se malo nabavljaju, a knjige se, znamo, i treće, i tako iz dana u dan biblioteka umjesto da postaje bogatija, da povećava svoj knjižni fond, dolazi u sasvim drukčiju situaciju.

Da je to tako, uvjerit će nas brojke, koje ćemo pokušati dozvati u pomoć. 1958. god. biblioteka je nabavila novih knjiga u vrijednosti od 120.000 dinara, 1959. godine 197.000 dinara, a ove godine u iste svrhe odobreno je 250.000 dinara. A iskreno govoriti, da nisu velike sume, tim više kada se zna, da jedna vrijedna knjiga stoji više od tisuće dinara.

Drugi problem, koji koči normalan i jedino moguć rad ove biblioteke, svakako je i nedostatak pogodnih prostorija. Jer ove sadašnje nikako ne odgovaraju jednoj biblioteci.

H-t

Da bi ona normalno funkcionala, bilo bi nužno, da se rad odvija po ogranicima, da se, naime, ustroji poseban dječji prostor za dječji odio. Međutim, to sada nije moguće. No, to nije sve. U sadašnjim prostorijama, ili, točnije, prostoriji biblioteke, nalazi se i čitaonica. Biblioteka prima dnevnu štampu i povremene publikacije, kao književne casopise i slično, ali od toga ne ma velike koristi, jer zaboga, može li se normalno čitati, može li se pravilno shvaćati u prostoriji kroz koju svaki čas netko prolazi, zapitkuje i više. Više kažem, jer ulica je (tehniku prometnog razloga).

Cinjenica je da u našem gradu ima velik broj daka, a mnogo je i inače onih koji osjećaju potrebu da pokraj sebe imaju knjigu. Ali, njima se uvijek ne može izdati usret iz prostog razloga, što je knjižni fond šibenske posudbenе biblioteke više nego skroman.

Ako čovjek potraži neku od značajnijih knjiga, teško će ju dobiti, jer ako ona i postoji, ima je u malo primjeraka, te treba čekati red, ili, što je još teže - uopće je nema. Nema je iz jednog razloga, koji je već pomalo proučen - nema je zbog novaca. Knjige su još uvijek veoma skupe, a sredstva što ih biblioteka dobiva za nabavu novih knjiga više nego nedovoljna. Nove knjige se malo nabavljaju, a knjige se, znamo, i treće, i tako iz dana u dan biblioteka umjesto da postaje bogatija, da povećava svoj knjižni fond, dolazi u sasvim drukčiju situaciju.

Knjižni fond biblioteke broji danas oko 13.500 knjiga i to nije malo, ali kako već rekosmo, nije ni mnogo. Kada se zna da biblioteka broji danas 1637 članova (1323 učenika, 88 radnika, 175 službenika i 51 domaćica) shvatit ćemo da je broj knjiga, bez obzira na izbor, veoma mali. U prvih devet mjeseci ove godine izdato je na čitanje 24.000 knjiga; a ta bi brojka u svakom slučaju bila i veća, da je izbor mogao biti bolji.

Zbog svega ovoga, nužno je da odgovorni faktori poklone mnogo veću pažnju posudbenoj biblioteci. Kako rekosmo iz više razloga. Na kraju navodimo još jedan, koji ovog trenutka možda i nije akutan, ali koji će to danas straća svakako postati. Ako naš grad ikada postane fakultetski grad, nužno će biti da ima jednu dobru biblioteku. Uostalom, ovakve ustanove i jesu temelji opstanka (i otvaranja) bilo kojeg fakulteta.

Ovih dana ponovo boravi u našem gradu Miljenko Misailović, redatelj Narodnog pozorišta u Beogradu, koji je prihvatio poziciju da kao gost postavi na našu scenu dvije predstave, i to: Manzarijevu komediju »Naša

će naše čitaoce interesirati da čuju nešto više, objavljujemo ovde dio razgovora vođenog s umjetnikom.

* * *

S obzirom da ste već prošle godine bili u Šibeniku i režirali »Lucy Crown«, možete li mi reći što vas je privuklo da se odlučite na ponovni dolazak?

— Poziv Uprave Kazališta i osumnjičenja epizoda je bio u posljednjem rezultatu.

Vjerujete li vi u to?

— Ja vjerujem. A vi?

S obzirom da i ove godine igram u vašoj režiji, meni ne preostaje ništa drugo, nego da vjerujem u novi uspjeh.

— Prema tome, ostaje nam još samo jedno: da se s nama složi i publikacija, a to je ono najteže. Jer ona je, po mom mišljenju naša sudbina.

— ?

Publika je naša radost i naša strepnja. Publika je u kazalištu sve.

A što smo onda mi, glumci?

— Pa što hoćete više. Imate sreću ili nesreću da vas publika gleda.

Da se time slučajno ne žalite na sudbinu redatelja, koji publici ostaje »nevidljiv«?

— Ponekad bi bilo dobro da je tako, međutim, vi dobro znate da je u kazalištu vidljivo sve. Naponjstku, za pozorišnu i filmsku umjetnost u Beogradu. Bio je dak dvojice prominentnih redatelja, Bojana Stupice i Josipa Kulundžića.

Nakon redovnog studija, otisao je na usavršavanje u Pariz kao stipendist francuske vlade. Pored režije bavi se i pisanjem, te je u nizu naših listova i časopisa objavio veliki broj članaka i eseja iz oblasti kazališne i filmske umjetnosti, a bavio se i kazališnom kritikom. Autor je nekoliko kazališnih djela, koja su mu objavljena iigrana. Vjerujući da

J. Janković

Konačno: Novi pravopis

Izlazak iz tiska 'Pravopis hrvatsko - srpskog jezika - školsko izdanje, jedan je od najznačajnijih pobjeda naše jugoslavenske kulture od rata na ovam. Pojavom ovog pravopisa, koji je tiskan

latinicom i ijekavskim govorom u izdanju Matice Hrvatske i čirilicom i ekavskim govorom u izdanju Matice Srpske, uklonit će se sve razlike koje su do sada postojale, zbog upotrebe tri različita pravopisa: Božanićeva, Belićeva i Vukovićeva. Pri sastavljanju zajedničkog pravopisa išlo se zatim, da se uklone razlike i da se postigne jedinstvenost za cijelo hrvatsko-srpsko jezično područje. Pravopisna komisija za zajednički pravopis tražila je prvenstveno jedinstveno rješenje. No već u početku, ovaj princip nije bilo moguće dosljedno provesti. Nije bilo moguće ni jezik ni pismo unificirati. U takavim slučajevima prihvaćala su se dvostruka rješenja. Tako na primjer, zadržana su dva pisma, latinica i čirilica, kao ravнопravni. Također prihvaćen je iječavski i ekavski govor kao književni. Dvostrukosti daju novom pravopisu izvjesno šarenilo, ali to je bio jedini logičan način u sadašnjoj situaciji, jer bi se svakakvog jednostrannog rješenjem pogodio suviše velik broj ljudi.

Novi pravopis nije ništa konačno, on nije propisan za sva vremena. Jezik je živ i on se stalno, iako relativno sporo, mijenja. Na osnovu ovih promjena morat će se, naravno, vršiti izmjene i u pravopisu, ali to je stvar dužeg vremenskog perioda. Prema tome, ovaj pravopis je samo rezultat prve etape u stvaranju zajedničkog pravopisa za sva naše narode, koji govore jednim jezikom. On nam dolazi 110 godina iza poznatog Bečkog književnog dogovora, na kojem su donijeti zaključci da se približi hrvatski i srpski književni jezik i da se oštvari jedinstvo hrvatsko-srpskog pravopisa.

No pored ovog, školskog pravopisa, očekuje se izlazak iz tiska i velikog pravopisa. I njega izdaje Matica Hrvatska i Matica Srpska, opet naravno, u dvostrukom pismu i govoru. Oba izdanja velikog pravopisa bit će na boljem papiru leksikonskog formata na 1.000 stranica s rječnikom, koji sadrži 70.000 akcentiranih riječi. Pravopis sadrži tri glavne dijelove: pravopisna pravila, pravopisnu terminologiju i pravopisno-akcen-

dragu djeca« i Begovicevu tragikomeduju »Pustolov pred vratima«.

Miljenko Misailović poznat je Šibenskoj kazališnoj publici po prošlogodišnjoj režiji predstave »Lucy Crown«, koja je našla na vanredan prijem publike i kritike. Paralelno sa studijem filozofije na Filozofskom fakultetu u Beogradu studirao je i režiju na Akademiji za pozorišnu i filmsku umjetnost u Beogradu. Bio je dak dvojice prominentnih redatelja, Bojana Stupice i Josipa Kulundžića.

Nakon redovnog studija, otisao je na usavršavanje u Pariz kao stipendist francuske vlade. Pored režije bavi se i pisanjem, te je u nizu naših listova i časopisa objavio veliki broj članaka i eseja iz oblasti kazališne i filmske umjetnosti, a bavio se i kazališnom kritikom. Autor je nekoliko kazališnih djela, koja su mu objavljena iigrana. Vjerujući da

film

Žena i njena igračka

FRANCUSKI FILM. REŽIJA: JULIEN DUVIVIER

Poslije »Vragoljance« i »Parizanke« ovaj film nam još jednootput pokazuje, kako su filmovi u kojima igra Brigitte Bardot ustvari njezin filmovni, napravljeni prema njezinim mogućnostima, kvalitetama (zna se kojim!) i sposobnostima odnosno nesposobnostima. Ona je, kao jedan lijepi predmet na prodaji, koga aranžeri postave u izlog tako da ostali izloženi predmeti služe isticanju njegove ljepote i tako se osigura što veći broj mušterija. Jasno, to je tipični komercijalizam, dopuštan u trgovini, ali ne i u umjetnosti. Ako je u »Vragoljanci« i »Parizanci« bilo nekog smisla ili u najmanju ruku neke raznobe, ono se svelo na izazivanje požude, i to na jedan čisto animalni način, kod jednog španjolskog granda, koju je na kraju i zadovoljio. Najčudnije je u svemu ipak, što se ovakvog posla prihvata režiser renomea Juliena Duviviera.

Devet života

NORVEŠKI FILM. REŽIJA: ARNE SKOUEN

Ovaj film nikako nije zasluzio da prode onako nezapaženo, u sjeni Brigitte Bardot, jer vrijeđi sigurno mnogo zajedničkih crta u »Zeljeznicaru« i ovom filmu. I ovdje se radi o čovjeku slabici, koji ne može da se odupre svojim strastima, koje prijete da unište njegovo toplo obiteljsko gnezdo, kojem se on na kraju ipak vraća. Jasno je da se radi o izvjesnom odstupanju u odnosu na »Uime zakona« i »Put nadace«, koji su ga učinili slavnim. Šteta, jer smo sigurni da je Germi sposoban i za bolje stvari. — b —

ske sa Nijemcima za petama, ali sa jednom nečuvenom vremenom za život i energijom, koji su se uzdigli do herojskog, potpomognuti solidarnošću i pomoći koju bjegunac susreće na svakom koraku, i sa čisto filmskog stanovišta vrlo je uzbudljiva, a svijest o istinitosti događaja čine film još uzbudljivijim. Stvaraoci filma su pokazali dostata smisla za isticanje dramatičkih momenata, u čemu im je svakako dosta pomogao sam život, koji je u stanju da čak i nevjerojatno napravi stvarni. Film vrijedan pažnje i boljeg posjeti.

Čovjek od slame

TALIJANSKI FILM. REŽIJA: PIETRO GERMI

gradske vijesti

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA Radničkog sveučilišta

Srijeda, 12. X. Aktuelni razgovori: Savremenost, kazalište i m. Predavač: Miljenko Misailović, redatelj Narodnog pozorišta Beograd.

Srijeda, 19. X. Odnosi u poduzećima — kakvi su i kakvi bi trebali biti. Predavač: Joško Vukov. Dvorana Društvenog doma. Početak u 19 sati.

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premjera američkog filma u boji — BERNARDINE — (do 16. X.) Premjera domaćeg filma — AKCIJA — (17.—21. X.)

»20. APRILA«: premjera engleskog filma — PUT U VISOKO DRUŠTVO — (do 16. X.)

Premjera talijanskog filma — DANGUBE — (17.—19. X.)

»SLOBODA«: premjera francuskog filma — SASTANAK SA ĐAVLOM — (do 15. X.)

Talijanski film — LIJEPE A SIROMAŠNE — (16.—18. X.)

Premjera sovjetskog filma — PRVI DAN MIRA — (19. do 23. X.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 14. X. — II. narodna — Ulica Bratstva i jedinstva. Od 15.—21. X. — I. narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Iz Matičnog ureda

ROĐENI

Eduard, Malkiora i Anke Bićan; Slavica, Rade i Svetinje Lušić; Momir, Vukašina i Janje Vulinić; Zdravko, Marka i Luce Cigić; Miodrag, Petra i Katica Radović; Ojdana, Miloš i Ljubice Skočić; Željana, Ante i Tekle Ercegović; Slavka, Marka i Jerke Goleš; Josip, Josipa i Ane Nižić i Odesa, Komadina Vlatke. Miličević Vilim, služb. — Kinkele Tonka, domać.; Karadžole Silko, trg. pomoć; Rora Paško, rad.; Baus Ivanka, rad.; Vulin ing. Ante, inž. arh. — Jelenić ing. Vlasta, inž. arh.; Orlov Ante, penzion. — Antonija Ljubica domać. — Gović Antun, varilac — Garma Elizabeta, domać.; Radočaj dr. Natko, liječ. — Lovrić Caparin Dušica, stud. prava.

VJENČANI

Čočegovski Nikola, elektromeh. — Guberina Vjera, služb. Ribić Abdulrezak, podof. JRM — Jerkov Božena, domać.; Badžim Jere, radn. — Grgas Muja Jerka, domać.; Karadole Ivo, mehan. — Mravak Neda, služb. i Roman Ante, brodograd. — Jerat Zorka, domać.

UMRLI

Maderić Lucija pok. Mihovila, stara 78 godina. Jurašin Ivan Drage, star 4 g.; Ognjenović Miloš, star 18 g.; Barbača Šimej pok. Nike, star 85 g.; Skrabanić Dinka pok. Petra, stara 72 g.; Antić Dušan pok. Filipa, star 50 g.; Klarić Vica rad. Bogdanović, stara 82 g.; Pavasović Marija rad. Tatić, stara 42 g.; Gojanović Jakov, star 81 g.; Živković Mate pok. Frederika, star 67 g.; Guložnič Tona rad. Batinica, stara 49 g.; Barać Božo Josin, star 8 g.; Parat Maša rad. Kalauz, stara 75 g. i Antolos Pava rad. Grgas-Bego, stara 80 g.

MALI OGLESNIK

DVKREVETNA LIJEPANA SUNČANA SOBA iznajmljuje se učenicima, odnosno učenicama. Upitati u redakciji.

Dajem poduku iz latinskog jezika. Upitati Ul. Blaževića 3.

ZAMJENA STANA. Mijenjam dvosobni komfornti stan u Beogradu ili Zagrebu za odgovarajući u Šibeniku. Obратiti se na adresu: Kolić Marko, Jugoslavenske armije 26 — Šibenik.

Živa komunalna djelatnost

U našem gradu uređeno je nekoliko ulica. To su Tršćanska, Jelke Bučić, Ulica Starog kazališta, te Trg Dinka Zavorovića. U njima je uređena kanalizacija i vodovod. Ulice su također popločane. U toku su radovi na Banjevačkoj i Razorskoj ulici u Crnici. U ulici Ispod vidilice izgrađene su pristupne betonske stepenice, a kolovoz će se uređiti kada budu osigurana novčana sredstva. Dovršene su djelomično betonske stepenice od Istarske ulice prema tvrdari sv. Ivana, za čiju su izgradnju djelomično osigurali sredstva sami građani.

Upravo se dovršava cesta od Radio-stanice do Kuline u Mandalini, koja je sprameksirana u širini od 5 metara. Cesta je izgrađena u dužini od 600 metara. Ukupna vrijednost građevinskih radova iznosi 15 milijuna dinara, a izgradnju su zajednički finansirali JNA i Narodni odbor općine.

Radovi na okretištu i rampama kod splavi u Docu su potpuno dovršeni, a u završetku su radovi na pristupnom stepeništu prema Gradskoj vijećnici i Katedrali. Okretište i parkiralište kod splavi je sprameksirano, trotoari su izgrađeni iz kamenih ploča, su i zasadeni parkovi na tom predjelu. Tu će se postaviti i nekolicina klupa u režiji poduzeća »Rivijera«, koje je uređilo parkove.

Da bi se modernizirala služba PTT u gradu se postavljaju telefonski kablovi od Doma narod-

nog zravljia preko tržnice do zgrade Narodnog kazališta, te na Križu od Opće bolnice do završetka novog stambenog naselja. Takoder će se postaviti telefonski kablovi do Ražina. Sredstva je osiguralo PTT iz Splita. Radove izvodi poduzeće »Kamenar«.

U vezi širenja grada, skladišta »Tehnometrialja«, »Sloga« i drugih prebacit će se iz gradskih ravnica u predjel Ražina, gdje će se izgraditi moderno zajedničko skladište. To skladište će se posavjeti industrijskim kolosijekom s teretnom željezničkom stanicom u Ražinama. U predjelu Ražina izgradit će se nova trafo-stanica za napajanje električnom strujom skladišta voća i povrća s hladnjacima, »Jugopetrola« i drugih postojećih skladišta, kao i novih lociranih poduzeća i objekata u tom predjelu. Skladište će izgraditi poduzeće »Rad«. Sredstva su djelomično osigurana.

Uzakala se potreba izgradnje još dviju trafo-stanica i to jedne na Šubićevcu, a drugu na Križu. Trafo-stanica na Baldekinu i kod Vinarije će se kompletirati. Kako je predviđeno, trafo-stanice će biti završene do marta iduće godine. Na taj način osigurat će se električno svijetlo novim stambenim zgradama, koje se grade na tim predjelima. Kako smo informirani, te će zgrade biti završene sredinom iduće godine. Radove će izvoditi poduzeće »Rad«. Sredstva su djelomično osigurana.

Počeli su radovi na izgradnji Doma JNA. Radove izvodi poduzeće »Radnik« iz Benkovca po projektu ing. Ive Vitića iz Zagreba. Dom JNA trebao bi biti završen do kraja iduće godine. (Or)

Kada će se otvoriti gradsko kupatilo

Jesen je došla, prestalo je kupanje na moru, i vrijeme je da se otvori Gradska kupatilo. U gradu se čuju zamjerke zašto nije već otvoreno.

Evo što su nam rekli u poduzeću »Cistoča«.

Gradsko kupatilo trebalo bi se otvoriti 1. studenoga. Kupatilo je staro i dotrajalo, pa treba izvršiti neke popravke na zgradi i očistiti cijevi. Za sve to treba oko 1 milijun dinara, ali sredstava nema. Ovakvo kakvo je sada, kupatilo uopće ne odgovara svojoj svrsi. Međutim, postoje svi izgledi da naš grad dobije novo kupatilo. U novoj zgradi Narodnog odbora kotara vrše se radovi na izgradnji novog kupatila. Kako smo informirani, radi se o posmanjivanju sredstava za neke situacije radove. Ukoliko se sredstva

osiguraju, kupatilo će se otvoriti ove sezone. (Or)

PREGAZIO GA TRAKTOR

U subotu je u Šibeniku došlo

do teške saobraćajne nesreće.

Tom prilikom izgubio je život 17-godišnji Ivo Aranza učenik II.

razreda Industrijske škole, a teško je povrijeđen Boris Klarić,

učenik Gimnazije, koji je odmah

poslijeposnje prenijet u Šibensku bolnicu.

Cetiri mladića, inače učenici

srednjih škola u Šibeniku, pogodila su s poduzećem »Jadran«

jedan posao u luci. Poslije završetka rada, sva četvero se ukrcaло u traktor. Kod skladišta

poduzeća Luka i skladišta eksplozidira je desna prednja guma,

pa je vozač zaustavio traktor.

Mladići su iskočili iz traktora

da pogledaju gumu. U tom

momenatu je traktor H-16174, koj

je upravljao Stipe Ilijadica,

naletio točno na Aranzu i Klarića.

Aranza je na mjestu ostao

mrtav, dok je Klarić zadobio

prijelom desne noge i povredu

po tijelu. (Or)

BRODOVI U LUCI

U šibensku luku uplovio je brod »Matija Gubec« sa 10.000 tona uglja za koksu Lukovac. »Mrav« je uplovio u luku za utovar 500 tona pirotnog koncentrata. »Uvalac« vrši utovar 500 tona sirovog željeza za Željezaru Nikšić. Iz Casablance je uplovio brod »Tarcinija« pod talijanskom zastavom sa 2000 tona manganeve rudača za Tvornicu elektroda i ferolegura. »Kraljevica« ukrcava 3100 tona olova u velikim blokovima za SAD. Brod »Paderewski«, koji je nedavno izgrađen u brodogradilištu »Split« ukrcava 1350 tona bešavnih cijevi i 500 tona aluminijске žice za Kinu. (Or)

ZABILJEŽENO

Čemu to?

Covjeku treba pomagati: Svoje bližnjemu treba nesebično priskočiti u pomoć. To je red i toga se treba držati. Loše bi bilo kada bi na to zaboravili.

Medutim, ima slučajeva, ima prizora na ulici koji, iako na prvi pogled izgledaju da su takovi, ipak nisu. Ovdje će spomenuti samo jedan slučaj, jedan prizor, koji je svima sličan. Navest će samo jedan i ilustrirati ga primjerom. Jednog dana potkraj kolovoza prave najeze reportera jedne zemlje u kojoj se govori njemački. Oni su, mislim, barem trideset puta

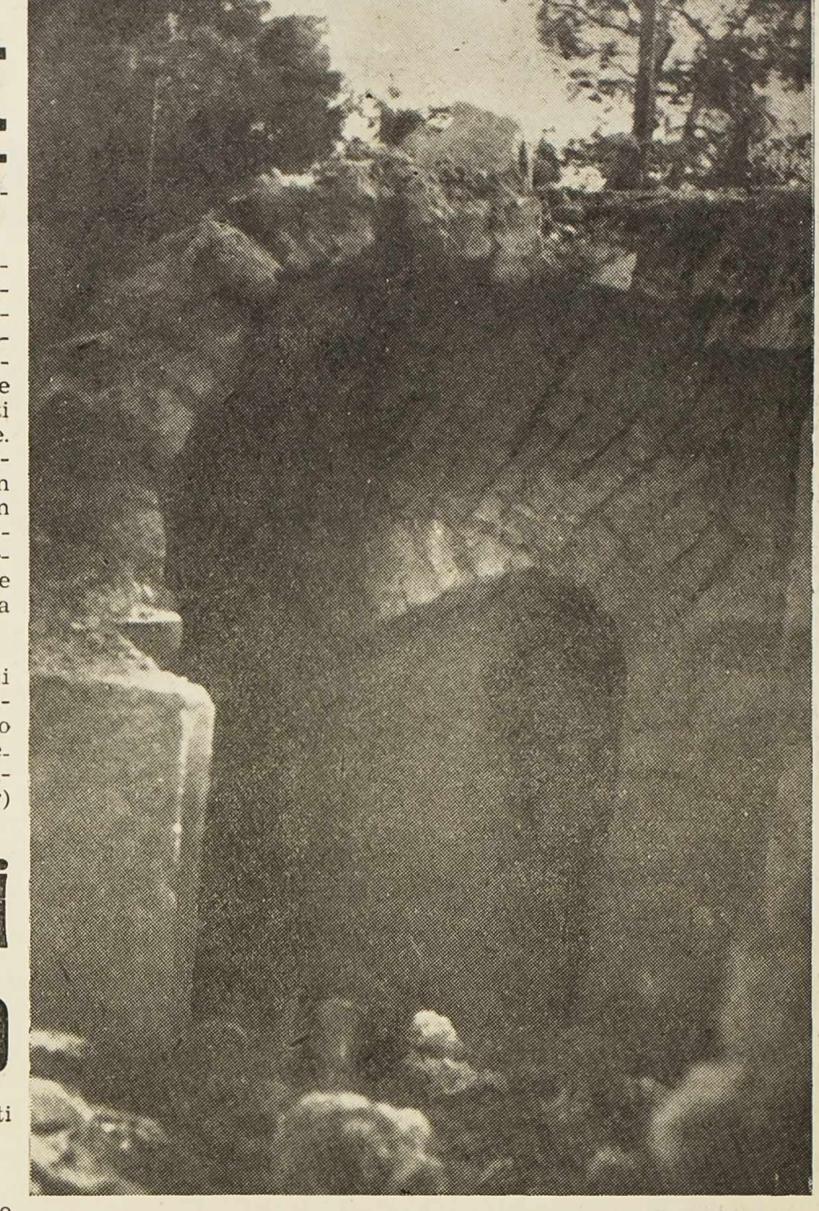
»škljocnuli«, svojim aparatima.

»Škljocnuli« i odnijeli sliku u jednu stranu zemlju. Tko nam garantira da se te fotografije neće koristiti i u svrhe, koje nemaju nikakve veze s turizmom.

Zato prije nego što ispuštim novac u ruku onog covjeka, koji može biti, opet ponavljam, i da je zbilja bolestan, o svemu dobro promislimo. Jer ponakad i male stvari mogu imati velike posljedice.

Covjeku treba pomagati. Svoje bližnjemu treba nesebično priskočiti u pomoć. To je red i toga se treba držati. Loše bi bilo kada bi na to zaboravili.

Medutim . . .

Otkriven podzemni hodnik

Na gradilištu doma JNA (ex Narodna kavana) nedavno je otvoren ulaz u podzemni hodnik, koji je vjerojatno pripadao fortifikacionom sistemu starog Šibenika.

Kako je već rečeno, desni krak hodnika i stepenište glavnog su zatrpani, što će raščistiti ekipa mladih historičara - arheologa naše Gimnazije. Oni će se tu, praktičnim radom, upoznati s arheološkim istraživanjima, što će im svakako koristiti u dopunjavanju njihovog školskog znanja.

To čišćenje možda će dati odgovor na mnoga pitanja, koja se sada postavljaju: kada su građeni hodnici, kakva im je bila funkcija, kuda su se prostirali, što je bilo iznad njih i slično. Možda će se tada moći oboriti ili potvrditi pretpostavka, da je desni krak hodnika povezan s eventualnim »izlazom za nuždu«, kakove su imali srednjovjekovni gradovi, a koji je trebao biti spojen s morem negdje kod crkve sv. Frane.

Na rezultatima istraživanja u skoro ćemo moći vjerojatno nešto više kazati. D. L.

OGLAS

TLM »Boris Kidrić« Šibenik nudi na prodaju razne valjoničke uređaje i peći iz reparačija

Ponude slati na adresu TLM »Boris Kidrić« Šibenik.

Pobliže informacije mogu se dobiti preko telefona broj 417 i 426.

Uprava

KOMISIJA ZA NATJEĆAJE POLJOPRIVREDNE ZADRUGE TIJESNO

raspisuje

NATJEĆAJ

za popunjavanje radnog mjeseta

POSLOVODE PRODAVAONICE mješ. robe

Uslovi: potrebna spremna visokokvalificiranog radnika u trgovini ili spremna kvalificiranog radnika s najmanje 3 godine praktičnog rada u struci.

Ponude se primaju do 25. X. 1960. Nastup službe 1. XI. 1960.

Plaća po tarifnom pravilniku. Stan osiguran.

Obavijest

OBAVJEŠTAVAMO CIJENJE NE MUŠTERIJE, DA U SVIM NAŠIM SLASTIČARNICAMA MOGU SVAKODNEVNO NABA- VITI SVJEŽI BUREK OD ME SA, SIRA I JABUKA.

SLASTIČARSKO PODUZEĆE SIBENIK

Milan Trešnjić:

Susret na operacionom stolu

U žestokom i iznenadnom okršaju s Nijemcima, četiri komandira Marka pade za rukama da opkopljeni nepratielski vojnici, koji su se bili sklonili u obližnjem šumaru. Polako i više stezao je on obruč oko njih, u želji da ih žive zarobi, što se najzad i dogodilo. Među petoricom, koji su se zadnji predali, bio je i jedan oficir. »Tko ste vi, govorio je partizanima taj oholi fašista? Vi niste nikakva vojska. U stanju ste samo da se knijete oko drumova, da napadate iz jasjede i razbojnički. Odakle vam smjelost da udarate na regularnu vojsku najjaču na svijetu? Znate li da ćemo vas iskorijeniti, prijetio je zarobljeni Nijemac, vrijedao i izazivao, misleći valda da će biti ubijen, pa veli da se makar osveti, da iskali svoju fašističku mržnju. Medutim, komandir ga je posmatrao mirovno, smješkajući se i, bez uzravljavanju što sluša uvrede, čekao da Švaba ispuca cito svoj rafal bijesa. Doduše on bi se s njim bio najradije obraćunao po ratnom zakonu, kratkim postupkom, ali to nije htio. Trebat će nam taj, mislio je u sebi, »Doći će ti dobro našim obaveštajcima koji će već umjeti da te isciđe. A onda, nadam se, predat će će bogu dušu.« Ali da ga i sam ne zaboravi, zadržao je za sebe oficirsku opremu tog Nijemca; opašać, revolver i torbicu. »Ovo van više nije potrebno, gospodine, kazao mu je ironično. Kao što vidite, mi

naša priča

smo to zarobili i sada je naše. Vi, pak, tako ne postupate s nama. Vi pljačkate. Došli ste u tuđu zemlju i još se bunite. I mi smo, za vas, razbojnici. A šta ste onda vi, njemački fašisti?

Marko nije više mogao da se uzdržava. Inače plahovit, bio je pao u vatu i malo je još trebalo da promijeni svoju odluku, da Švabu i ne odvu k stabu. On nije imao mnogo strpljenja za razgovore s njima. U pratinji desetine, naredio je da sprovedu zarobljenike, o čijoj se sudbinji više nije interesirao.

Dva ili tri mjeseca kasnije, Marko bude ranjen. Jurišao je kao i obično ispred svoje čete i onda pao. Rana na butini nije bila tako strašna, ali ona pored samog pupka bila je opasna. Tu ga je pogodio jedan metak, a izasao je u predjelu slabine, poviše ljevog kuka. Mnogo je krvario. Srećom, drugovi su uspjeli da ga iznesu, predaju bolničarima, a ovi su ga brzo transportirali u divizijsku bolnicu. Brigadni lekar je vjerovao da rane nisu smrtonosne i da bi najgore moglo da se ukloni ako se blagovremeno operira. Važno je zaštititi crijeva koja su sigurno izreštena. Onda će biti spasen. Treba požuriti.

Operaciona sala divizije bila je smještena u obližnjoj seoskoj školi. Pred njom je komandir čekao izvjesno vrijeme, blijeđ i već sasvim nemocan zbog velikog gubitka krvi. Ječao je od bolesti koji su postajali sve jači i tražio vode. Najzad je došao na red, unijeli su ga i podigli sa nosila na stol namešten pored prozora. Nije mogao da gleda šta se s njim radi. Osjećao je da mu cijepaju odijelo i da se mnogo žure, čuo je da nešto govore ali mu se činilo da to do njega dopire kao kroz san. Nije dobro razabirao

riječi. Najednom, svijest mu se za trenutak razispisala, pa je pogledao i sve je jasno što se priča. Dajte gazu... Makaze... Injekciju... Jesu li prokuvanju noževi... Cuo je još poneto, ali ga to više nije interesiralo. Njegov pogled, pun iznenadenja i straha, susreo se s pogledom lejkara koji je stajao nad njim i namršteno ga posmatrao. Bio je to onaj Nijemac koga je komandir Marko lično ščepao za vrat i živu ga zarođio. Odjednom, njemu je cijela ona borba u šumaru i hvatanje živilih njemačkih vojnika izazvala pred oči i odvijala se kao na filmu. Vidio je stabla iza kojih se privlačio, opet je gađao iz svoje mašinice, prebacivao se, ugledao je pored neke stijene polovinu fašista i onda se strelovito bacio na njega i ščepao ga za gušu. U usima su mu odvzljani rafali, eksplodirale bombe — sve je to sada preživljavao ranjenik, koji je ležao pred čovjekom s hiruškim nožem u ruci i njihao se na ivici života i smrti. Nikada Marku tako brzo nije radio mozak kao sada. Misli su mu sjevale poput munja; umjesto gromova potresale su ga sumnje, pomisli da će taj Nijemac da mu se osveti. »Šta je njemu teško da samo malo pogriješi pokretom noža, da me dotuče i usmrti? Ništa, jer to je tako lako, a ja sam nemocan», uzdahnuo je komandir i onda klonuo. Zažmrio je zadržavši u oku sliku i izraz lica čovjeka, neprijatelja, koji ga je očigledno prepoznao i zapravo se također, Kirug je kao i Marko razmišljao i sigurno se sjecao prvog susreta s njim, zarođivanja, razoružavanja, razoružavanja onog svog psovanja i vrijedanja partizana, koji ga eto nisu ubili kao što je mislio. Ne, oni su mu naprotiv poštedjeli dobiti i zadrzali ga kod sebe kao lejkara. Prvih dana, sve dok se budio i protestirao, držali su ga pod stražom i kontrolirali. Kasnije, straže više nije bilo. Medutim, komandir nije bio siguran. Otvorio je još jednom oko. »Možda se varam,« posumnjavao je u svoja čula. »Možda mi se to samo pričinjava, pokušavao je da se nekako pribere. Ali, nije se varao. I nije mu se pričinjavalo. Pred njim je zaista stajao onaj njemački oficir koga je zarođio i ne znajući tada da ima u rukama kirurgu s kojim će da se susrette na operacionom stolu...

»Sestro, sestro!« zvao je Marko bolničarku pošto se probudio iza operacije i već ležao u drugoj prostoriji seoske škole. »Tko je mene o-perirao?«

»Nijemac, ne boj se. Budi siguran, družec — odgovorila mu je ona. »To je dobar kirurg, kad ti ja kažem.«

Zaista, Nijemac? — pitao je komandir još jednom.

»On, on! — potvrdila je bolničarka. »A šta se čudiš, družec?«

Ništa,« odgovorio joj je Marko i uzdahnuo duboko. »Samo pitam, drugarice,« dodao je tihim glasom i umukao. Zabavio se mislima o ljudima i ratu koji svatko donese. »Fašista, pa eto, operira i liječi partizane! Tko bi to mogao da povjeruje? Nitko! I nikad! Komandiru to nije išlo u glavu. I kad bi se god prisjetio onog tautka na operacionom stolu, onog pogleda oko u oko s namrgođenim kirurgom, prožimala ga je neka jeza, neki strah, stresao se, ne vjerujući da je on to preživio.

Operaciona sala divizije bila je smještena u obližnjoj seoskoj školi. Pred njom je komandir čekao izvjesno vrijeme, blijeđ i već sasvim nemocan zbog velikog gubitka krvi. Ječao je od bolesti koji su postajali sve jači i tražio vode. Najzad je došao na red, unijeli su ga i podigli sa nosila na stol namešten pored prozora. Nije mogao da gleda šta se s njim radi. Osjećao je da mu cijepaju odijelo i da se mnogo žure, čuo je da nešto govore ali mu se činilo da to do njega dopire kao kroz san. Nije dobro razabirao

ŽENA I DOM

Udobno, lijepo i - jeftino

Nakon ljetošnjeg boravka u prirodi na zraku i suncu, prijatelji nam je boravak u svom domu. Dom nam je sad draži, pa ga i dotjeravamo da nam bude što ugodniji i ljepši. Kako ga možemo preuređiti. Nećemo nabrajati one promjene, koje povlače za sobom velike izdatke, već razne sitnice koje mogu unijeti mnogo svježine u prostorije.

Već gotovo u svim stanovima imamo zidove obojene svijetlim pestelnim bojama. One čine ugodnijim i svijetlijim prostorije, koje nisu okrepljeni suncu. Slično dječju i boje raznih predmeta u sobi, već prema tome da li su kontrastne ili potpuno neskladne s bojama ostalih predmeta u prostoriji.

Zanimljivo je, kako se jednim jedinim jastukom može postići vanredni efekt. Ta prevlaka može biti različito obojena, ali u kontrastu s ostalim bojama u sobi. Na primjer, vrlo je lijepa pletena prevlaka u dvije boje ili sastavljena od 4 kvadrata (dva i dva diagonalno suprotna) s iste boje. Na kauču koji je tapeciran zelenom tkaninom, vrlo skladno i svježe djele jastuk s pletenom prevlakom u crvenoj i ljeđnjakovo boji. No, tih kombinacija ima bezbroj, a pri tome možemo upotrijebiti i ostatke vune.

Ukoliko se možemo upuštati u troškove, veliku promjenu unosi u prostoriju promjena prevlaka na ležajima i stolcima. To može potpuno izmjeniti izgled naše sobe.

Možda je sjenilo naše stolne svjetiljke već oštećeno, pa izradiće sâm novu. Staru žičanu kon-

strukciju možemo oplesti likom ili plastičnim nitima.

Takve ugodne promjene u stanu možemo postići i raznim vrstama cvijeća u saksijama smještenim na stolcima od kovanog željeza. U našim prodavaonicama ima više vrsta i veličina takvih saksija i različitih stalaka. Pomoću vaza s cvijećem možemo urediti ugadan i lijep zeleni kutić pod prozorom. Obične tegle u kojima nam raste cvijeće možemo također urediti. Najprije na njima isertamo olovkom točkice, kockice ili kakav mali ornameñat, a onda bojadisemo i lakiramo.

Dječji kutić možemo obnoviti kojom sitnicom. Imamo li male dječje, presvukimo običan koš za papir s unutarnje strane šarenim kretonom tako, da se na vrhu tim materijalom koš zatvara. Tako opremljen poslužit će djeci za spremanje igračaka. Ukoliko dječea imaju stalažicu za sprem-

PRVENSTVO UČITELJSKE SKOLE U KOŠARCI

U subotu je u sali Gimnazije počelo razredno prvenstvo Učiteljske škole u košarci. Prvi susret je održan između ekipa II. i IV. razreda. Nakon bolje i efikasnije igre pobijedila je ekipa IV. razreda s rezultatom 54:26. U susretu između III b i I. razreda pobjedu je iznijela momčad III b s rezultatom 40:14. Prvenstvo se nastavlja. (MŽ)

nje igračaka, možemo također od sarenog materijala napraviti maleni zastori, koji će sakriti nesavremen red dječjeg spremišta.

Kako da osvježimo kuhinju? Nabavimo plastiku u življoj boji, koja će odudarati od bijele boje kuhinje. Na primjer, uzimimo narančastu ili jako plavu plastiku sa bijelim točkicama pa s njom prekrjimo stol i dno svih ladica i pretinaca. Osim što će to izgledati lijepo, bit će i vrlo praktično jer se lako čisti.

NOGOMETNI PODSAVEZ ŠIBENIK

Službene vijesti

1. kažnjava se »Sošk« (Skradin) zabranom igre na tri (3) prvenstvene i kup utakmice prema čl. 47 u vezi čl. 17 Disciplinskog pravilnika FSJ. Kazna teče od 26. IX. 1960. godine.
2. takmičarska komisija podsaveta neodigranu prvenstvenu utakmicu IV. kola »Došk« — »Sošk«, registrira sa 3:0 u korist »Došk« - Drniš, prema čl. 48 Pravilnika o futsalskim takmičenjima.
3. Rasporед utakmica V. kola za dan 16. X. 1960. god. je slijedeći:
- U Kninu: »Dinara« — »Došk«
- U Šibeniku: »TLM« — »Šibenik« II., »Metalac« — »Aluminij.«
4. Početak svih utakmica od 16. X. 1960. god. pa do daljnje obavijesti u 14:45 sati.

SPORT - SPORT - SPORT

Nogometni kup Jugoslavije Uspjeh Drnišana

„DOŠK“ - „BORAC“ (Sisak) 4:2 (0:1 1:1)

posljednjim minutama očajnički braće.

Već prve minute drugog poluvremena dale su naslutiti da »Borac« neće moći sačuvati minimalnu prednost iz prvog poluvremena. Vratar Lukšić u dva navrata mora padom u noge da spašava svoj gol. I Došk-ovi bekovski prodiru do protivničkog šesnaestera. U 27. minuti poslije jedan od najvećih uspjeha nogometara Drniša.

Igralište na Podvornici. Gledalaca 700. Sudac Crnogača (Šibenik). Strijelci: Nakić II, Nakić I, i Kovačević za »Došk« i Bačušan 2 za »Borac.«

»Došk: Čurković, Butužin, Vukušić, Duilo, Dereta II, Ožegović I, Kravar, Nakić I, Nakić II, Kovačević za »Došk« i Bačušan 2 za »Borac.«

»Borac: Lukšić (Gregec), Nemet, Srebrić, Leskovar, Radetić, Brnat, Mesić, Bačurin, Jakopović, Gašparoš, Basarić.

Gosti iz Siska prvi su se sredili i pošeli ugozavati Došk-ov gol. »Došk« povremeno napada preko Kravara, ali su udarci njegove navale mlaki i neprecizni.

U 12. minuti Vukušić u posljednjem čas otklanja opasnost ispred svog gola, ali već u slijedoj minute dolazi do prvog zgoditka. Idealno nabačenu loptu sa lijevog kuta Bačurin pored nemocnog Čurkovića glavom šalje u desni ugao — 1:1. Došk-ova navala se razigrala, a obrana sredila. Opsadom »Borčevog« gola i serijom neiskorištenih kornera završava regularni tok utakmice.

U 3. minuti prvog nastavka vratar na liniji šesnaestera i spada lopta, a Kovačević snažnim udarcem dovodi »Došk« u vodstvo. Nakić II. uskoro pogoda

da po drugi put gredu, a odbijenu loptu prihvata Nakić I. i u 12. minuti daje treći gol za »Došk.«

Srebrić je zbog ozljede napustio igru, pa gosti do kraja ostaju sa 10 igrača.

U posljednjim minutama igre Nakić II. lobuje istrčalog vrataru na liniji šesnaestera i sruši ga. Lukšić u dva navrata mora padom u noge da spašava svoj gol. I Došk-ovi bekovski prodiru do protivničkog šesnaestera. U 27. minuti poslije jednog sudara sa Nakićem II. sa gola odlazi Lukšić, a u igru ulazi rezervni vratar Gregec. U 29. minuti Nakić II. spretno i hladno uključuje u loptu sa donji desni ugao — 1:1. Došk-ova navala se razigrala, a obrana sredila. Opsadom »Borčevog« gola i serijom neiskorištenih kornera završava regularni tok utakmice.

Kod »Doška«-a su najbolji bili Nakić II, Čurković i Duilo, koji je bio ujedno najbolji igrač na terenu. Kod »Borca« su se izdvajali Jakopović, Bačurin i Lukšić.

Sudac Miro Crnogača uspješno i autorativno je vodio ovaj ne baš lagani susret. (c)

Takmičenje kolektiva

U Šibeniku se nastavljaju natjecanja, koje organizira Odbor za radničko-sportsku djelatnost.

Ovi dana je organizirano natjecanje u bočanju između 9 kolektiva. U finalnim takmičenjima prvo mjesto je zauzeo ekipa posuđivača »Šipad« sa 14 bodova, a

II. mjesto sa 10 bodova pripalo je kolektivu službenika. Posljednja mjesta zauzele su ekipa TLM »Boris Kidrič« i remontnog zavoda »Velimir Skorpik.«

Slijedeća grana drugostepenog takmičenja u međunarodnom kupljanju održat će se 17. ovog mjeseca. Za ovo takmičenje prijavilo se 14 kolektiva.

Pored ovih takmičenja, Odbor za radničko sportsku djelatnost priprema i reprezentaciju grada koja će se 23. ovog mjeseca susresti s reprezentacijama Drniša i Knina u Drnišu. Pobjednička ekipa u ovom takmičenju dobit će prelazni pehar Kotarskog sindikalnog vijeća. (B. R.)

KOMISIJA ZA SLUŽBENIČKE POSLOVE NO OPĆINE ŠIBENIK

Raspisuje

Natječaj

za popunjene radne mjesto i to:

1. načelnika odjela za društvene službe
2. referenta za organizaciona - pravne poslove
3. šefu tržne inspekcije
4. referenta za